

Van: [redacted] | COMcept [redacted]

Verzonden: 05-02-2021 11:58

Aan: [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

CC: Duenk, Frank <f.duenk@8rhk.nl>, [redacted] | COMcept [redacted]

Onderwerp: Persbericht en media-afspraken A&W rapport Windenergie op en rondom de Veluwe

Aan: communicatieadviseurs en contactpersonen communicatie partners RES Achterhoek

Dag allemaal,

Onlangs is er een rapport verschenen over de uitkomst van de verkenning Windenergie op en rondom de Veluwe. Dat heeft wat consequenties voor (voorgenomen) windenergieprojecten en raakt ook diverse RES-regio's.

Wat eventuele gevolgen zijn voor de RES-regio Achterhoek of voor jouw gemeente moet nog worden bekeken, deze zijn dus op dit moment niet bekend. De bestuurders zijn over dit rapport geïnformeerd tijdens het stuurgroepoverleg van de RES Achterhoek op 20 januari jl.

Bijgevoegd het persbericht dat de provincie **vandaag (05-02-2021) om 13.00 uur uit gaat doen (tot die tijd onder embargo)**. Het is een bestuurlijk gevoelig onderwerp en verwacht wordt dat de media hier aandacht aan gaat geven. Vandaar dat ik jullie aanhaak. Let op: het gaat om berichtgeving vanuit de provincie, vanuit onze RES-regio communiceren wij op dit moment niet actief naar buiten over dit onderwerp.

Naast het persbericht stuur ik jullie ook een Q en A, die de provincie voor zichzelf heeft opgesteld.

Sommige antwoorden zijn nog niet helemaal af, dit document is vooral als achtergrondinfo bedoeld voor jezelf en niet voor publicatie op een website en dergelijke.

Mocht je benaderd worden door journalisten, breng mij daarvan op de hoogte. Je kan de media ook naar mij, of nog beter, doorverwijzen of naar [redacted] woordvoerder van provincie Gelderland. Haar contactgegevens staan in het persbericht.

Goed weekend!

Hartelijke groet,

[redacted]

Communicatieadviseur

Regionale Energiestrategie (RES) Achterhoek

(gedetacheerd vanuit communicatiebureau [COMcept](#))

[redacted]
www.res-achterhoek.nl

Achterhoek

RES Regionale
Energie
Strategie

**Definitief persbericht embargo tot vrijdag 5 februari 13.00 uur.
Vervangt de vorige versies**

Nieuwe windmolens op de Veluwe tot 2030 niet realistisch blijkt uit verkenning

Windmolens bouwen in het natuur(kern)gebied de Veluwe is tot 2030 niet realistisch . Dat is de conclusie uit een brede verkenning in opdracht van vier RES-regio's: Noord-Veluwe; Cleantech, Arnhem/Nijmegen en Foodvalley ondersteund door provincie Gelderland. Deze regio's hebben grondgebied rond en op de Veluwe. In het invloedsgebied van 1 tot 8km rondom het kerngebied Veluwe gelden beperkingen. Het invloedsgebied is groter dan deze vier RES-regio's en Gelderland. Daarom gaan de zes Gelderse RES regio's verder uitzoeken waar duurzame energie zo optimaal mogelijk kan worden opgewekt en tegelijk de Veluwe wordt ontzien. Hiervoor gebruiken de regio's de uitkomsten van de verkenning als bouwsteen. Gedeputeerde Staten informeren Provinciale Staten over deze verkenning en het vervolgproces.

Jan van der Meer:” We werken keihard in alle regio's aan plannen voor duurzame energie. Dat is hard nodig gezien de klimaatcrisis. Deze verkenning laat zien dat we minimaal op Gelders niveau afspraken moeten maken over de juiste afwegingen. Hoe wekken we duurzame energie zo optimaal mogelijk op én zorgen we voor een weerbare natuur. Hoe en waar we onze energie duurzaam gaan opwekken willen we in samenhang met elkaar bezien. Zeker als het gaat om de gehele Veluwe. Wij nemen daar graag het voortouw in. Dat past ook bij onze rol als provincie.”

Beperkt aantal windmolens in invloedszone 1-8 km

Uit de verkenning blijkt dat op een afstand van 1 tot 8 km rondom de Veluwe windmolens het leefgebied van de wespandief – een beschermde roofvogel-negatief beïnvloeden. Op basis van een open source model en aannames zouden in deze zone mogelijk nog 9-22 windturbines geplaatst kunnen worden. Wellicht veranderen deze aantallen nog. Dat kan blijken uit nader onderzoek door onder andere meerjarige veldtellingen en er is altijd specifiek onderzoek nodig per locatie. Ook is een zorgvuldige locatiekeuze nodig omdat meer factoren een rol spelen, zoals de afstand tot de Veluwe. Innovatie door de windsector om vogelslachtoffers te voorkomen én het versterken van de Veluwse natuur kunnen ook de aantallen windturbines in de zoekzones nog beïnvloeden. .

Bovenregionale samenwerking nodig

In het invloedsgebied 1-8 km hebben meerdere regio's plannen voor windturbines en zoekzones. Deze zijn in verschillende stadia van planvorming. De gezamenlijke RES-regio's, Arnhem/Nijmegen, Cleantech, Foodvalley, Noord-Veluwe, Achterhoek, Rivierenland willen uitgangspunten benoemen waarmee zij goede keuzes kunnen maken om zoveel mogelijk rendement te behalen uit windenergie met zo min mogelijk negatieve impact op de natuur, zo goed mogelijk passend in de ruimte en op het elektriciteitsnetwerk en zo hoog mogelijke maatschappelijke acceptatie. De invloedszone ligt voor deel ook in de RES-Regio Flevoland. Flevoland heeft kennis genomen van het rapport en blijft het proces graag volgen. Met de RES-regio West-Overijssel wordt gesproken. De provincie Gelderland is gevraagd om over dit proces de regie te nemen. Regio Cleantech heeft nu een belangrijke zoekzone in haar concept-RES opgenomen dat in het kern(natuur)gebied ligt en wil aanvullend onderzoeken of er een optie is om deze zoekzone te handhaven. Dit onderzoek vindt plaats binnen het kader van het

ecologisch onderzoek, dus zonder hierbij de aanwezige natuur, waaronder de wespandief, en andere regio's negatief te beïnvloeden.

Agendering

Nu de zoekzones voor het opwekken van duurzame energie steeds concreter worden, blijkt ook steeds meer hoe complex het is om verschillende ambities te realiseren. Het belang van overschakelen op duurzame energie staat niet boven het belang van een sterke natuur en rijkdom aan soorten of andersom. Om goede keuzes te maken is het soms nodig om verder te kijken dan de eigen regio of zelfs provincie, zoals in dit geval. In Gelderland komen deze belangen nadrukkelijk naar boven omdat meer dan 20% van het Gelders grondgebied natuur is, maar het speelt ook elders in Nederland. Daarom kijkt de provincie Gelderland samen met de RES regio's ook nadrukkelijk naar Rijk en Europa voor strategische keuzes hoe over te schakelen op duurzame energie in samenhang met de te behalen natuurdoelen.

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie over dit persbericht kunt u tijdens kantooruren contact opnemen met [REDACTED], [REDACTED] of het Provincieloket (026) 359 99 99, provincieloket@gelderland.nl. Na kantooruren kunt u bellen met onze piketmedewerker, (026) 359 87 17. De in het persbericht genoemde verkenning is beschikbaar. Deze kunt u opvragen of gebruik maken van de link naar het Stateninformatiesysteem.

<p>Betekent dit dat je beter nu al overal een MER moet maken, of: worden overal natuur en milieugevolgen wel genoeg meegenomen?</p>	<p>De zoekgebieden zijn onvoldoende concreet om nu al een m.e.r. te laten maken, overwogen kan worden in de periode richting RES 2.0 voor de invloedzone van het onderzoek wel een bovenregionale m.e.r. te laten uitvoeren.</p> <p>Overweging opstellen m.e.r. op invloedzone van het onderzoek, is op dit moment te vroeg want er zijn enkel zoekzones en nog geen concrete plannen.</p> <p>Wellicht iets meenemen over de rol van m.e.r. überhaupt in windinitiatieven. (moet nog aangevuld worden)</p> <p>Memo [redacted] mee. Staat ook een planning in.</p>
<p>Betekent dit dan in de andere regio's in Gelderland zoals de Achterhoek nu meer windmolens moeten komen?</p>	<p>Nee, wel blijkt dat alle 6 regio's moeten samenwerken met elkaar om de meest optimale keuzes te maken want de regioplannen hebben wel invloed op elkaar.</p> <p>Als Gelderland hebben we een samen een concept bod neergelegd van 6 TWh duurzame energie opwek met zonnevelden en windturbines. Dit is meer dan er op basis van de potentie van Gelderland verwacht wordt.</p>
<p>Waarom staan er in het concept bod op allerlei plekken windmolens? Dat het slecht gaat met de Veluwe dat was al lang bekend en dat dit Natura2000 is ook? Dus deze uitkomst mag niet verrassend zijn.</p>	<p>Omdat de Veluwe een waardevol gebied is met beschermde natuur, hebben de meeste regio's geen zoekgebieden wind op de Veluwe voor 2030 opgenomen. Dus die uitkomst is niet verrassend. Wel blijkt dat het invloedsgebied van groter is dan werd aangenomen.</p> <p>De conceptboden zijn het resultaat van een intensief bottom up proces waarin de provincie gemeenten, waterschappen en regionale stakeholders gekeken hebben naar de draagkracht van een regio voor windturbines en zonnevelden.</p>
<p>Onderzoeken</p>	<p>In het kader van het werk aan de verschillende RESsen zijn er in 2019/2020 in opdracht van de provincie Gelderland twee ecologische studies uitgevoerd. Deze studies zijn gericht op de inpassingsmogelijkheden van grootschalige energie in relatie tot de aanwezige landschaps- en natuurwaarden. Het gaat om de rapporten 'Energieweg A28' en om de 'Ecologische verkenning wind- en zonne-energie A50/IJsselvallei', beiden uitgevoerd door het onafhankelijke ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Altenburg & Wymenga. Uit deze onderzoek bleek de Wespendif</p>

	<p>een kritische soort is voor de ontwikkeling van windturbines. Daarom is besloten naar de Wespendif rond heel de Veluwe te kijken. De resultaten van de verkenning laten zien dat er minder ruimte voor windturbines is dan gedacht in de concept-RES'en.</p>	
<p>Heeft dit vooral te maken met de Natura2000 status van de Veluwe?</p>	<p>Ja en de instandhoudingsdoelstellingen voor de Wespendif.</p>	
<p>Betekent dit dat in andere Natura 2000 gebieden nu ook geen windmolens meer mogen komen?</p>	<p>Nee, wel moet er altijd een natuurtoets plaatsvinden, net zoals andere toetsen en onderzoeken. Maar per gebied kan er een verschillend instandhoudingsdoel zijn. Op de Veluwe hebben we vanuit Europa specifiek de taak om de Wespendif in stand te houden. In andere Natura2000 gebieden kan het om bv een veengebied en vlinders gaan.</p> <p>De Wespendif is een roofvogel die broedt op de Veluwe maar ver daarbuiten foerageert. Dit is deels noodgedwongen omdat het met de Veluwe zo slecht gaat en de soort daar weinig voedsel vindt. Windmolens in de zone rondom de Veluwe zijn dus een risico omdat de Wespendif tegen de rotorbladen kan vliegen.</p> <p>Maar het is niet per definitie zo dat als de Veluwe meer robuust zou zijn de vogel niet meer buiten de Veluwe . Dat is natuurlijk gedrag van de vrouwtjes.</p>	
<p>Moet de 8 km zone bij alle Natura 2000 gebieden aangehouden worden?</p>	<p>Nee, die 8 km grens geldt specifiek voor de Veluwe en voor de Wespendif. Bij de omliggende N2000 gebieden spelen andere factoren zoals watervogels e.d. maar geen Wespendifen.</p>	
<p>Hoeveel windmolens mogen er dan wel in de 1-8 km zone?</p>	<p>Berekeningen van aantallen mogelijk te plaatsen windturbines zijn maatwerk. Gedacht wordt aan 9 tot 22 . Hoe dichterbij de Veluwerand windmolens geplaatst worden, des te groter de invloed is. Op grotere afstand wordt deze invloed steeds minder. Dus de afstand bepaalt het aantal.</p> <p>De komende tijd wordt aanvullend onderzoek doen.</p> <p>Het gaat uitdrukkelijk om berekeningen op basis van modellen en aannames, het model is wel</p>	

	gebaseerd op langjarig onderzoek van Sovon met open source data en grondig onderzoek.	
Hoeveel windmolens staan er nu op de Veluwe in het natuurgebied	Dat zijn er iets meer dan tien, waaronder 2 bij Duiven en merendeel in flevoland. Deze windturbines staan er al sinds 2011 of er net na. Uit jurisprendentie en effecten kunnen deze gewoon blijven staan. Dat heeft geen effect op bestaande windmolens. Dat zijn de gegevens waar nu mee gerekend is en kunnen als een gegeven beschouwd worden	
Hoeveel windmolens zijn er nu gepland in de zone van 1-8 km	Het gaat nu nog niet om plannen maar om ruimte reserveren in zoekzones. De zoekzones gaan zowel over wind als zon, want die combinatie is het meest optimale. Ruwweg rond 60/70 windturbines in de 1-8.	
Welke concrete plannen voor windmolens gaan er nu niet door?	<p>In de Cleantech Regio is nu een zoekzone opgenomen voor 17 windmolens langs de A1. Dit is gezien de verkenning niet realistisch. De Cleantech Regio heeft aangegeven aanvullend onderzoek te willen doen met name naar de bedrijfsmatige kant van windprojecten. Rekening houdend met belang van andere regio's en natuurwaarden.</p> <p>Andere regio's hebben aangegeven sommige ambities te laten staan voor na 2030. Er kunnen nieuwe ontwikkelingen zijn. Ook op het gebied van innovatie uit de windsector.</p> <p>Dat betekent dat nu niet te zeggen is welke concrete plannen er doorgaan of afvallen. Plannen zijn vaak ook nog niet concreet omdat er geen initiatiefnemer is of omdat er andere redenen zijn waardoor een plan afvalt of blijkt dat er een betere zoekzone of locatie is.</p>	
Wat zijn volgens de provincie dan wel de beste plekken en waarom juist daar? Deze vraag komt pas aan de orde bij het ruimtelijk perspectief maar kan gebruikt worden bij verschillen tussen windvisie en zoekzone nu in de res	De provincie maakt onderdeel uit van de RES'sen. In dit proces wordt nu vanuit een breder perspectief op Gelderland onderzocht wat de beste plekken zijn. Daarbij wordt ook gekeken naar de zoekzones die nu al in de Windvisie staan. We willen voorkomen dat goede zoekzones van de kaart vallen. Daarom is het goed een geheel beeld met elkaar te ontwikkelen.	
Wat wordt er bedoeld met innovatie?	Detectiesystemen, zwarte wieken of andere opties die elders getest worden. Provincie Gelderland betaalt mee aan een onderzoek in Groningen naar de zwarte wijk, waardoor de ontwikkelingskans	

	groter zou worden.	
Er wordt nu gerekend met een ontwikkelingskans van 95% maar er staat in het rapport dat dit meer kan worden. Heeft dat nog invloed	De ontwikkelingskans van vogels is 98 tot 99,5 afhankelijk van de soort. Er komt een expert judge nog op deze ontwikkelingskans. Wordt dit meer dan zijn er ook meer mogelijkheden. Maar de meeste informatie moet komen uit locatieonderzoek of de soort wel voorkomt.	
Hangt het ook nog van de locaties af?	Daar hangt het nu sterk van af. De uitkomsten van het onderzoek gaan over de hele Veluwe en de gele zone eromheen op basis van opensource data. Maar in deze zone verschilt het nogal waar een zoekzone wind is bedacht. Bijvoorbeeld een zoekzone op een bedrijventerrein. De kans is klein dat de wespandief daar vliegt of voedsel haalt. Dan tellen de windturbines die je hier plant niet mee voor het aantal zoals we dat nu aannemen. Het kan wel zijn dat dat plan om een andere reden of een andere diersoort belemmeringen ondervindt.	
Om hoeveel wespandieven gaat het	Instandhoudingsdoel is 100 broedparen, er zijn er nu gemiddeld 94 en ongeveer 100 individuen (jongen bv) het aantal is nog dalende (zie verder de website van Sovon) voor meer informatie over de wespandief	
Is deze wespandief het wel waard, we kunnen toch ook wel zonder of kunnen we deze niet verplaatsen of ergens anders laten vliegen zoals met vleermuizen ook wel gebeurd?	<p>De waarde van iedere diersoort zit in de waarde voor de gehele voedselketen van dieren en van mensen. Roofvogels staan bovenin de keten als predator. Daarin hebben ze een onmisbare rol ook in plaagbestrijding. Halen we een schakel uit de keten dat kunnen we de gevolgen daarvan vaak niet van tevoren overzien. Dat zien we pas als de schade er is. Zo is de bodearmoede en onvruchtbaarheid van hele gebiedenmede een gevolg van het uitsterven van diverse diersoorten.</p> <p>Voor vleermuizen zijn soms gemakkelijker alternatieve locaties te vinden of omleidingsroutes. De wespandief is heel specifiek verbonden met de veluwe en de vegetatie daar en maakt dus deel uit van dit ecosysteem.</p>	
Kunnen we niet beter alle daken eerst vol leggen met zonnepanelen en stoppen met windmolens	Zon en wind moeten allebei in verband met de continuïteit. Alle daken vol in Nederland levert nog geen 40% van de energiebehoefte en deze is nog steeds groeiende omdat ook de elektriciteitsvraag nog steeds groeit. Maar het moet allemaal.	
Is de ambitie voor duurzame energieopwekking met windmolens wel haalbaar? Moet die niet bijgesteld worden?	We moeten 35 TWh aan duurzame energie opwekken in heel Nederland. Dit is zowel uit zon als uit wind. Afspraak Klimaatakkoord. Gelderland heeft een concept-bod opgesteld/ingediend van 6 TWh. ZON en WIND!!! Dit is meer dan er op basis van de potentie in Gelderland verwacht	

	<p>wordt. Dat is een hoge ambitie. Omdat we weten dat er om verschillende redenen plannen zullen afvallen kiezen we ervoor om met voldoende keuzes te starten.</p>
<p>Wat betekent dit voor andere plannen op de Veluwe bijvoorbeeld recreatie en woningbouw?</p>	<p>Het laat zien dat de Veluwe een kwetsbaar gebied is waarbij verschillende belangen op de weegschaal moeten worden gelegd. De energietransitie, in dit geval duurzame energie van windturbines, gaat in dit geval niet volledig samen met de belangen van de natuur. In een volgebouwd land als Nederland is het telkens weer zaak om alle verschillende belangen zo goed mogelijk met elkaar te verenigen.</p> <p>Dit kan ook gelden voor andere plannen zoals woningbouw. Maar nu hele specifiek gaat het om een soort die ergens tegenaan kan vliegen. Bij woningen speelt dit niet. Daar gaat het meer om stikstofuitstoot of andere milieubelasting. Beste is de natuur sterk te maken.</p>
<p>Uit het rapport blijkt dat het alleen een probleem is voor de Wespendif, maar dat er mogelijk wel maatregelen te nemen zijn. Waarom wordt daar niet op ingestoken?</p>	<p>Het is niet alleen een probleem voor de Wespendif. De Wespendif is de meest kritische soort, maar er zijn ook andere soorten. Zoals de Draaihals, de Nachtzwaluw en verschillende soorten vleermuizen. Door uit te gaan van de Wespendif worden de (habitat)eisen van andere soorten meteen meegeenomen.</p> <p>Maatregelen om specifiek de Wespendif te helpen door het leefgebied te verbeteren zijn lastig en soms strijdig met belangen van andere diersoorten. Ook is het verbeteren van leefgebied iets van de lange adem, dat kost jaren.</p>
<p>Hoeveel windmolens staan er nu op en rond de Veluwe, hoeveel in de pijplijn en hoeveel zouden er dan nog bij kunnen komen? Er wordt 10 genoemd in het rapport maar ook 25 of 100</p>	<p>Op dit moment staan er geen windturbines op de Veluwe en dat zal voorlopig zeker zo blijven. In de zone van 1-8 km rondom de Veluwe staan momenteel 13 windturbines, waarvan 7 in Flevoland. Daarnaast zijn er 17 windturbines vergund en deels in aanbouw. Afhankelijk van een maatregel als stilstandsvoorziening, waarbij de turbines op bepaalde momenten wordt stilgezet, is er vooralsnog ruimte voor 4-22 nieuwe windturbines binnen de genoemde zone van 1-8 km.</p>
<p>Wat zijn dan wel de beste plekken in Gelderland waar windmolens moeten komen?</p>	<p>Voor wat betreft de invloedzone zijn de mogelijkheden beperkt. Nader onderzoek zal meer duidelijkheid geven over het voorkomen van de Wespendif op specifieke locaties. Wanneer blijkt dat de soort in gebieden waar windparken zijn gepland niet voorkomt, ontstaat er extra ruimte voor nieuwe initiatieven. Voor overige gebieden in Gelderland geldt ... combinatie ruimtelijk perspectief en RES-proces....</p>
<p>Wat wordt er precies bedoeld met het kerngebied van</p>	<p>Dit is het Natura2000 gebied Veluwe zoals dat door de EU begrensd is. Hier vindt u de kaart.</p>

de Veluwe?		
Gaat het nou alleen om een paar Wespddieven?	Nee van de kwalificerende soorten voor de Veluwe is de Wespddief het meest beperkend. Daarnaast zijn ook vleermuizen belangrijk aangezien ook deze regelmatig tegen windturbines aanvliegen. Bovendien is de Wespddief een zeer streng beschermde soortgroep. Naarmate je dichterbij andere beschermde gebieden komt, zoals Rijntakken of Veluwerandmeren, gaan ook andere soorten een rol spelen, zoals watervogels. Ook verstoring van weidevogels speelt een rol.	